

Nr 208.

Av herr **von Heland**, om förbättrande av landsbygdens villkor i fråga om post och telefon.

Det är en i vida kretsar erkänd sats att alla samhällsklasser böra ha lika rätt till statens omvårdnad. Men från ett teoretiskt erkännande till att i praktiken skapa rättvisare förhållanden synes vägen för mången lång. Det svenska landsbygdsfolket har fått lära sig på det ekonomiska området, att det trots de åtgärder, som av statsmakterna vidtagits, ännu är mycket som återstår, innan det kan bli tal om att arbetet inom jordbruket och skogen i fråga om lönsamhet skall bli jämställt med annat likartat arbete.

Det finnes emellertid åtskilliga andra områden, som väl äro i behov av statsmakternas uppmärksamhet, när det gäller likställighet mellan landsbygden å ena sidan och städer och samhällen å den andra.

Goda kommunikationsmöjligheter anses ej längre exempelvis av samhällenas innevånare som en lyx utan såsom någonting nödvändigt. Detta gäller ej blott i fråga om vägar o. s. v. utan även i fråga om post- och telegrafväsendet. Även på denna punkt synes mycket vara att göra för att för landsbygdens del åstadkomma bättre och drägligare förhållanden mera jämförliga med städernas och samhällenas.

Vad posten beträffar, äger stadsbon genom det billigare lokalportot möjlighet att lättare få en mängd försändelser befordrade. Ett lågt riksporto kommer samtliga korrespondenter till godo, då däremot ett särskilt lokalporto är till fördel för endast ett mindre antal korrespondenter. Det synes även rimligt att ifrågasätta, om icke en utjämning skulle kunna ske därigenom, att lokalportot avskaffades och riksportot sänktes. En sådan utjämning anser även kungl. generalpoststyrelsen i yttrande av den 12 februari 1937 icke omöjlig att genomföra. Det gäller emellertid att gå från ord till handling.

Ävenledes synes det rimligt att från det allmännas sida beaktas det väsentligen mindre antal abonnenter, som exempelvis en på landsbygden boende genom s. k. lokala samtal kan nå i jämförelse med folket i städer och samhällen. Vid avgränsande av område för lokala samtal borde rättvis hänsyn tagas härtill. Detta så mycket mera som svårigheterna och kostnaderna för å landsbygden boende när det gäller att över huvud taget erhålla telefon i många fall äro stora. Därtill bidrager icke minst det förhållandet att telefonväxel ofta nog icke inrättas på närmare av-

stånd än 5 kilometer från annan sådan, ehuru det allmänna icke fritt bygger ledning till längre från telefonstationen liggande lägenhet än inom ett avstånd av två kilometer. I fråga om övrig ledning får vederbörande själv vidkännas kostnader, som för städernas och samhällenas folk äro fullständigt okända.

Då för avlägset belägna gårdar svårigheten att nå tillgång till andra telefoner ofta är betydande, faller olägenheten än mer i öppen dag. Vad detta innebär när det gäller att sätta sig i förbindelse med även allmänna institutioner illustreras exempelvis av, att telefon icke är obligatorisk för mindre poststationer. Vilket trassel detta innebär för den, som bor på längre avstånd därifrån och icke kan göra förfrågningar o. s. v. telefonledes, ligger i öppen dag. Och vilken betydelse ett underlättande av möjligheten att på rättvisare villkor erhålla tillgång till telefon skulle innebära just för avlägset boende, när det gäller sjukdom, olyckshändelse, eldfara o. s. v. och snabb hjälp kan vara av nöden.

I mångt och mycket blir den enskilde på landsbygden av det allmänna hänvisad till att reda sig själv på ett helt annat sätt än städernas och samhällenas folk. Ur denna synpunkt förefaller det att vara ett rimligt krav, att staten visserligen utan inlösen, men också utan särskild underhållsavgift övertager samtliga befintliga och i framtiden uppsatta godkända telefonledningar till permanent bebodda platser. Det förefaller även rimligt, att vid uppgörande av plan för reservarbeten under inträffande lågkonjunktur hänsyn även tages till landsbygdens behov av telefnätets utveckling så att vidgade möjligheter med statens hjälp bereddades att erhålla telefonledningar till permanent bebodda platser, som lämpligen kunde komma i fråga.

Under hänvisande till vad som ovan anförts och under framhållande av den stora betydelse ur social rättvisesynpunkt, som ett förbättrande av landsbygdens villkor ifråga om post och telefon skulle innebära, hemställes,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om utredning angående ernående av största möjliga likställighet för landsbygdens folk i fråga om post och telefon ävensom angående lämpligheten av att anläggande av telefonledningar till avlägset belägna permanent bebodda platser upptages i beredningsprogrammet för mötande av eventuella sämre tider; samt att efter verkställda utredningar avgiva de förslag, som av utredningarna kunna föranledas.

Stockholm den 23 januari 1938.

Erik von Heland.